

Obsah/Spis treści:

Úvod/Wprowadzenie 3

Vít Kloz 12

EXPEDICE NA VĚČNOST / EKSPEDYJCJA DO WIECZNOŚCI

Příběh o odvaze ke zdolávání překážek, ale také o odhodlání nezapomenout na elitní české horolezce, kteří v roce 1970 tragicky zahynuli na opačném konci světa.

Historia o odwadze do pokonywania przeszkód, lecz również o determinacji, aby nieustannie pamiętać o wspaniałych czeskich alpinistach, którzy w 1970 roku tragicznie zginęli na drugim końcu świata.

Tomasz Siemiński 16

WIEŻA PEŁNA TAJEMNIC / WĘŻ PLNÁ ZÁHAD

Mówi się, że gdyby dokładnie policzyć, okazałoby się, że na Dolnym Śląsku jest więcej zamków niż nad Loarą. W tym urokliwym zakątku stoi wieża pełna fresków...

Říká se, že kdybychom všechny přesně spočítali, zjistili bychom, že v Dolním Slezsku je více zámků než nad Loirou. V tomto okouzlujícím kraji stojí věž plná fresek...

Izabela Łupicka, Paweł Łupicki 18

HISTORIA DZIWAKA, DZIĘKI KTÓREMU ŚWIAT STAŁ SIĘ PIĘKNIEJSZY /
PŘÍBĚH PODIVÍNA, KTERÝ UČINIL SVĚT KRÁSNEJŠÍM

(Gustav Ginzler, 1932–2008)

Pábitelé – lidé, kteří neustále hledají krásu a radost ve všednostech a nejzákladnějších projevech a věcech lidského života. Bez nich by byl život nudný, monotónní, únavný. Pábitel, to je osvěžení, jako pro dítě kaluž po dešti, jako pro dospělého čerstvě pražená káva či šum moře. Kéž by v každém z nás byl kousek pábitele.

Czesi mają w swoim słownictwie piękny wyraz – „pábitel” – człowiek, który nieustannie poszukuje piękna w codzienności i jest mistrzem w opowiadaniu cudownych historii. Bez takich ludzi życie byłoby nudne, monotonne i męczące. „Pábitel” to orzeźwienie, jak dla dziecka kaluża po deszczu, jak dla dorosłego pyszna kawa lub szum morza. Oby w każdym z nas była odrobina pábitela...

Vít Kloz, Marta Kmeť, Anna Szafránska 22

OBRAZ Z NIEZWYKŁĄ HISTORIĄ / NEOBVYKLÝ PŘÍBĚH OBRAZU
TAKA MIŁOŚĆ SIĘ NIE ZDARZA / LÁSKA K POHLEDÁNÍ

(Wlastimil Hofman, 1881–1970)

Tak mówił o sobie: »Nazwisko mam niemieckie, imię czeskie. Nie jestem ani Niemcem, ani Czechem. Jestem Polakiem. [...] Zostałem ochrzczony imieniem mitycznego bohatera z poematu narodowego Václava Hanka – Vlastimil, co oznacza „miłujący ojczyznę”.«

Choć życie go nie oszczędzało, był bogatym człowiekiem, żył bowiem w co najmniej dwóch kulturach, czeskiej i polskiej. Z Adą, żoną, przyjaciółką, partnerką, przeżyli życie w miłości, która nie zdarza się na co dzień.

Mluvil o sobě: »Příjmení mám německé, jméno české. Nejsem ani Němec, ani Čech. Jsem Polák. [...] Byl jsem pokřtěn jménem mytického hrdiny z básně Václava Hanky – Vlastimil, což znamená „milující vlast“.«

Život se s ním nemazlil, a přece byl bohatý, žil totiž ve dvou kulturách, české a polské. S Adou, manželkou, přítelkyní, partnerkou prožil život v lásce, která se jen tak nevidí.

Nadzieja Homenda 32

WAŁBRZYCH

To historia intrygującego miasta o wielu twarzach, od mrocznej po jasną, bo jak mówią słowa pewnej piosenki, „... po nocy przychodzi dzień, a po burzy spokój...“.

Příběh fascinujícího města mnoha tváří, od temné po jasnou, protože, jak se zpívá v jedné písni, „... po noci přichází den a po bouři klid...“.

Jan Kubiczek, Marta Kmet' 38

LEGENDA O TOM, KTERAK SLOVUTNÝ RYTÍŘ TRUT SKOLIL DRAKA /

LEGENDA O TYM, JAK DZIELNY RYCERZ TRUT POKONAŁ SMOKA

S tímto příběhem se vypravíme nejen do Trutnova, ale také do časů dětství, kdy jsme milovali pohádky a legendy. Občas neuškodí být na chvíli dítětem...

Dzięki tej historii podążamy nie tylko do Trutnowa, ale też do czasów dzieciństwa, kiedy uwielbialiśmy baśnie i legendy. Czasami fajnie być dzieckiem, przynajmniej na chwilę...

Agnieszka Tatarynowicz 42

POMAGANIE - SENS ŻYCIA KS. KRUSZYŃKI / POMOC - SMYSL ŻIVOTA

PÁTERA DROBEČKA

(Stefan Witczak „Kruszynka“, 1948–2006)

Krásný příběh nezištné lidské pomoci. Hranice a bariéry nejsou nepřekonatelné, když víte, že existují lidé s otevřeným srdcem a ochotou pomáhat.

Przepiękna historia o bezinteresownej ludzkiej pomocy. Mając świadomość, że na świecie są ludzie o otwartym sercu i niosący pomoc, wszelkie granice i bariery można pokonać.

Marta Kmet' 46

Z ČECH AŽ NA KONEC SVĚTA / Z CZECH AŽ NA KRANIEC ŚWIATA

(Jan Letzel, 1880–1925)

Zaručeně každého z nás zahřeje u srdce, když ve světě najde (nejen) architektonická díla rodáků. Česká stopa se nesmazatelně vtiskla do japonské země.

Na pewno każdemu z nas zrobi się ciepło przy sercu, gdy podczas podróży napotyka dzieła rodaków (i to nie tylko architektoniczne). Na japońskiej ziemi na zawsze pozostał czeski ślad.

Barbora Machovská 54

STAVITEL DOMŮ S DUŠÍ / BUDOWNICZY DOMÓW Z DUSZĄ

(Leopold Bauer, 1872–1938)

Také byste chtěli žít v domě s duší? S nepopsatelnou atmosférou, kam byste se rádi vraceli z práce i dalekých cest? Takové bezpochyby tvořil Pan Architekt.

Chcielibyście zamieszkać w domu z duszą i z wyjątkowym klimatem, dokąd chętnie wracalibyście z pracy lub długich podróży? Takie domy tworzył Pan Architekt.

Elżbieta Bien 58

CZY KTOŚ WIDZIAŁ MARIANNĘ O.?..., CZYLI HISTORIA BLUSZCZU / ZAHLEDL NĚKDO MARIANNU O.?... ANEB PŘÍBĚH BŘEČTANU

(Marianna z rodu Oranje-Nassau, 1810–1883)

Historia Marianny to hořd wszystkim nowoczesnym kobietom, nie obawiającym się ryzyka i podążającym do wyznaczonego przez siebie celu. Obca jest dla nich myśl: „Och, co pomyślą inni...”. Nie brakuje im pewności siebie i empatii, a kłody, rzucane pod nogi, przekraczają z charakterystyczną dla nich pozytywną energią.

Příběh Marianny je poctou všem moderním ženám, které se nebojí riskovat a jdou si za svým cílem. Je pro ně cizí myšlenka: „Ach, co tomu řeknou jiní.” Nechybí jim sebevědomí a empatie a klacky házené pod nohy přeskakují se sobě vlastní pozitivní energií.

Dominika Broda 64

FRANZA PAKT Z DIABŁEM / FRANZOVA SMLOUVA S ĎÁBLEM

Historia ekscentrycznego mężczyzny, który konsekwentnie realizował swoje śmiałe plany przebudowy zamku.

Příběh excentrika, který krok za krokem realizoval své smělé plány přestavby zámku.

Joanna Gamroth, Halina Kazkiewicz-Gamblen 66

BORÓWKOWA GÓRA - 21 SIERPNIA 1987 ROKU, CZYLI TAJNE SPOTKANIE JAWNIE DZIAŁAJĄCYCH OPOZYCYJONISTÓW POLSKICH I CZESKICH W GÓRACH ŻŁOTÝCH ALBO WYCIECZKA KURACJUSZY / BORŮVKOVÁ HORA - 21. SRPNA 1987 ANEB TAJNÉ SETKÁNÍ AKTIVNÍCH POLSKÝCH A ČESKÝCH DISIDENTŮ V RÝCHLEBSKÝCH HORÁCH ČILI VÝLET LÁZEŇSKÝCH HOSTŮ

Na Borówkowej Górze spotkali się czescy i polscy dysydenci, którzy nie poddawali się w trudnych czasach reżimu komunistycznego. Zdjęcie pełne pozytywnych i uśmiechniętych ludzi jakby przemawiało do nas słowami Václava Havla – Hej, ludzie, pamiętajcie o prawdzie i miłości. One zawsze zwyciężają!

Na Borůvkové hoře se sešli čeští a polští disidenti, kteří se v těžkém normalizačním režimu nevzdávali. Fotografie plná pozitivních lidí se širokými úsměvy jako by nám po těch letech stále chtěla připomínat slova Václava Havla, že pravda a láska vždy vítězí.

Wojciech Gdesz 76

Z GRUŻOWISKA DO FUNDAMENTÓW / Z TROSEK K ZÁKLADŮM

(Franz Adalbert Kurzeja, 1920–2016)

Przejmująca historia człowieka wielu kultur, Franza Adalberta Kurzei. W dziwnym stuleciu stanął po stronie przebaczenia i pojednania pomiędzy narodami.

Dojemný příběh muže mnoha kultur, Franze Adalberta Kurzeje. V divném století se postavil na stranu odpuštění a usmíření mezi národy.

Gabriel Juchelka 80

PAŇSKY KYJ

Aaaa... tady páchal škodu šotek, píše se přece „panský“. To je pravda, jenže název je v hlučínském nářečí. Přesvědčte se sami. A kdyby se vám náhodou při čtení sbíhaly sliny, můžete si upéct tradiční hlučínské koláče.

Oj..., tu chyba grasował chochlik, poprawna forma w języku czeskim to „panský“. To fakt, tytuł zapisaliśmy jednak w gwarze hulczyńskiej. Przekonajcie się sami. A gdy będziecie mieli ochotę na coś słodkiego, upieczcie sobie tradycyjne hulczyńskie kołacze.

Šárka Fehérová, Sławomir Kubica 86

HALDA EMA & HAŁDA SZARLOTA

Haldy – z milionů tun vytěžené hlušiny – řeknete si, průmyslový kopec, neživá příroda, no a co... A přece skrývají tajemství a žijí svou historií a pozvolna se na ně vrací život.

Hałdy - z milionów ton odpadów kopalnianych - powiecie sobie, przemysłowe wzgórze, przyroda nieożywiona, i co z tego... A jednak ukrywają tam swoje tajemnice i żyją własną historią, a życie powoli wraca na hałdę.

Marta Kmet' 94

ŘÍKEJTE MI, PROSÍM, OLŽO / MAM NA IMIĘ OLZA

Řeka Olza je geniem loci Těšínska, od pramene pod Gańczorkou (909 m n. m.) až po své ústí do řeky Odry po téměř 90 km u stejnojmenné obce Olza. Olza je hrdinkou pověstí, písní i obrazů. Někdy klidná a přívětivá, jindy nevyzpytatelná a bouřlivá, jako by kopírovala lidské vlastnosti. Je prostě naše.

Rzeka Olza to genius loci ziemi cieszyńskiej, od źródła pod Gańczorką (909 m n. p. m.) aż do jej ujścia do rzeki Odry we wsi Olza. Olza jest bohaterką podań, pieśni czy obrazów. Czasami spokojna i przyjazna, kiedy indziej nieprzewidywalna i wzburzona, naśladując jakby ludzkie charaktery. Po prostu jest nasza.

ZAKLINACZ MAGNOLII / ZAŘÍKÁVAČ MAGNOLÍ

(Mariusz Makowski, 1958–2019)

Ti dva se nikdy nepotkali, a přece mají tolik společného. Mariusz – historik, kurátor, dobrovolník, velký lokální patriot, a Leopold – katolický kněz, jezuita, historik, zakladatel knihovny a průkopník muzeologie se zcela určitě na nás dívají shora a říkají si: „Co asi s naším dědictvím budou dělat?“. Budme proto ohleduplní k hodnotám a odkazu předků. Nigdy się nie spotkali, a jednak mają tyle wspólnego. Mariusz – historyk, kustosz, społecznik i wielki patriota lokalny, oraz Leopold – ksiądz katolicki, jezuita, historyk, fundator biblioteki i pionier muzealnictwa. Patrzą na nas z góry i pewnie myślą: „Co też oni z całym naszym dorobkiem zrobią?“. Szanujmy i pielęgnujmy więc wartości i spuściznę przodków.

ŽENY PROCHASKŮ / ŻONY PROCHASKÓW

Příběh věnujeme všem podnikavým ženám, byť je od těch z příběhu o těšínské tiskárně dělí více než 150 let. Můžeme si jen představit, jakou odvahu musely tehdy mít, jaké úsilí musely vyvinout a jaké předsudky překonat ty, které měly nadání a jakkoli se vymykaly. Třeba jenom tím, že pokračovaly v podnikání, které zahájily se svými manžely...

Historię dedykujemy wszystkim przedsiębiorczym kobietom, mimo że od bohaterek opowieści o drukarni cieszyńskiej dzieli je ponad 150 lat. Możemy sobie tylko wyobrazić, jaka odwaga je cechowała w tamtych czasach, jaki wysiłek musiały podjąć oraz jakie uprzedzenia musiały pokonać, by wbrew ówczesnym barierom społecznym pokazać swój talent i determinację w kontynuowaniu biznesu rozpoczętego przez ich mężów.

O KAROLU, MISTRZU ZNAKU Z HARBUTOWIC, KTÓRY SPEŁNIAŁ SWOJE MARZENIA / O KARLOVI, MISTRU GRAFICKÉHO DESIGNU Z HARBUTOVIC, KTERÝ SI PLNIL SVÉ SNY

(Karol Śliwka, 1932–2018)

Tę postać charakteryzuje jedno jedyne słowo – determinacja. Logo i znaki firmowe stworzone przez Karola Śliwkę otaczają nas na co dzień.

Tuto postavu charakterizuje jedno jediné slovo – odhodlání. Loga a ochranné známky vytvořené Karolem Śliwkou nás obklopují v každodenním životě.

Józef Szymeczek 102

VÍTEJTE V TĚŠÍNSKÉM KALEIDOSKOPU / WITAMY W CIESZYŃSKIM
KALEJDOSKOPIE

Respekt, tolerance a akceptace – velmi důležitá slova pro každý kulturně a jazykově rozmanitý region. Multikulturnost je výraznou předností Těšínska. V jeho české části patří mezi evropské standardy dvojjazyčnost a dvojjazyčné nápisy.

Szacunek, tolerancja i akceptacja – bardzo ważne słowa dla każdego kulturowo i językowo różnorodnego regionu. Wielokulturowość to wyrazisty atut ziemi cieszyńskiej. W jej czeskiej części do standardów europejskich należy dwujęzyczność i stosowanie podwójnego nazewnictwa.

Renata Czaderová 112

KDO MÁ OVCE, TEN MÁ, CO CHCE / KTO MA OWCE, TEN MA, CO CHCE

Není to pouze krajina s pasoucími se ovečkami, je to každodenní dřina. Pastýřství je filozofie, moudrost prostých lidí, láska k přírodě, je to slovo dané druhému, je to zodpovědnost...

To nie tylko pejzaże z pasącymi się owieczkami, to codzienna ciężka harówka. Pasterstwo to filozofia, mądrość prostych ludzi, umiłowanie przyrody, to słowo dane drugiemu, to odpowiedzialność...

Renata Czaderová 116

BESKYDY

Jednoduše srdcovka, místo, kde se čas dovede zastavit, kde krajíc chleba chutná po tvrdé práci, kde najdeme ticho a klid, nebo naopak, kde se můžeme zaposlouchat do těch nejkrásnějších *pieśniczek*.

Po prostu cudowne miejsce, gdzie czas potrafi się zatrzymać, gdzie pajda chleba ma smak ciężkiej pracy, gdzie znajdziemy ciszę i spokój, lub wręcz odwrotnie, gdzie możemy posłuchać tych najpiękniejszych *pieśniczek*.